

14 Μαΐου 2015

Αριθμ. Πρωτ.: 193350/19064/2015

Πληροφορίες: κ./κα Ευαγγελία Μαρκάκη
Μαρία Βουτσίνου

ΕΠΕΙΓΟΝ

1. Υπουργείο Εσωτερικών & Διοικητικής Ανασυγκρότησης
Αναπληρώτρια Υπουργό Μεταναστευτικής Πολιτικής
κα. Α. Χριστοδουλοπούλου
Σταδίου 27
101 83 ΑΘΗΝΑ
2. Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης
Γενική Δ/ση Εργασίας και Ένταξης στην Απασχόληση
Δ/ση Απασχόλησης
Σταδίου 29
101 10 ΑΘΗΝΑ

Θέμα: «Απόρριψη αιτήματος αρχικής χορήγησης προσωρινής άδειας εργασίας σε αιτούντες άσυλο αλλοδαπούς και δικαιούχους επικουρικής προστασίας»

Στον Συνήγορο του Πολίτη έχει περιέλθει ικανός αριθμός αναφορών (ενδεικτικά αναφέρουμε τις υπ. αρ. Φ:193350, 195691, 197958, 200355) αιτούντων άσυλο αλλοδαπών, σχετικά με την απόρριψη αιτημάτων τους για χορήγηση αρχικής προσωρινής άδειας εργασίας από τις αρμόδιες υπηρεσίες (Δ/σεις Ανάπτυξης/Τμήματα Θεμάτων Εργασίας & Παιδείας) αρκετών Περιφερειακών Ενοτήτων της Περιφέρειας Αττικής κυρίως αλλά και άλλων Περιφερειών της χώρας.

Ειδικότερα, από τα στοιχεία των υπό διερεύνηση αναφορών, προκύπτει ότι οι ενδιαφερόμενοι, οι οποίοι είναι κάτοχοι Δελτίου Αιτήσαντος Άσυλο Αλλοδαπού, αλλά και Δελτίου Παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους, τα οποία έχουν χορηγηθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες Ασύλου, είχαν υποβάλει, στο αρμόδιο Τμήμα Θεμάτων Εργασίας & Παιδείας της Δ/σης Ανάπτυξης της Περιφερειακής Ενότητας του τόπου διαμονής τους, αίτηση για χορήγηση άδειας εργασίας για συγκεκριμένη ειδικότητα, προκειμένου να προσληφθούν νομότυπα από εργοδότες, οι οποίοι είχαν εκδηλώσει την πρόθεση να τους απασχολήσουν.

Ωστόσο, σε όλες τις προς διερεύνηση περιπτώσεις, διαπιστώθηκε ότι οι κατά τόπους αρμόδιες υπηρεσίες απέρριψαν τα αιτήματα, με το αιτιολογικό κάθε φορά, ότι από την έρευνα στην αγορά εργασίας που πραγματοποιείται από τον ΟΑΕΔ, υπάρχουν εγγεγραμμένοι άνεργοι (ημεδαποί, πολίτες Ε.Ε, αναγνωρισμένοι πρόσφυγες ή ομογενείς, οι οποίοι προηγούνται σύμφωνα με το νόμο) στην ειδικότητα που ζητείται. (**«...σύμφωνα με το αριθμ. πρωτ. .... έγγραφο του ΟΑΕΔ υπάρχουν εγγεγραμμένοι άνεργοι στα μητρώα του Οργανισμού για την συγκεκριμένη ειδικότητα ...»**), ενημερώνοντας ταυτόχρονα τον ενδιαφερόμενο ότι μπορεί να επανέλθει με σχετικό αίτημα μετά την λήξη ισχύος του Δελτίου (κατά την επόμενη ανανέωση δηλαδή).

I. Νομοθετικό πλαίσιο

Στις διατάξεις του Π.Δ. 220/2007 (ΦΕΚ Α/251/13-11-2007) σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την υποδοχή των προσώπων που ζητούν άσυλο στα κράτη μέλη και ειδικότερα στο άρθρο 10 (σχετικά με την απασχόληση των αιτούντων άσυλο αλλοδαπών) προβλέπεται ότι : **«Οι αιτούντες μπορούν να έχουν άμεσα πρόσβαση στην αγορά**

εργασίας εφόσον συντρέχει η προϋπόθεση της περίπτωσης γ' της παρ. 1 του άρθρου 4 του π.δ.189/1998 (ΦΕΚ Α' - 140). Στους αιτούντες που επιθυμούν να εργασθούν χορηγείται προσωρινή άδεια εργασίας σύμφωνα με όσα προβλέπονται στις παρ. 2 και 3 του άρθρου 4 του π.δ.189/1998»

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 4 του Π.Δ. 189/1989 όπου ορίζονται ο όροι και οι προϋποθέσεις απασχόλησης των αιτούντων άσυλο αλλοδαπών και προσωρινά διαμενόντων για λόγους ανθρωπιστικούς, ορίζεται ότι : «Οι αιτούντες την αναγνώρισή τους ως πρόσφυγες αλλοδαποί καθώς και οι προσωρινά διαμένοντες για λόγους ανθρωπιστικούς, δύνανται να απασχολούνται προσωρινά προς κάλυψη αμέσων βιοτικών αναγκών, υπό τους εξής όρους :

α) Οι αιτούντες την αναγνώρισή τους ως πρόσφυγες είναι κάτοχοι "δελτίου αιτήσαντος άσυλο αλλοδαπού" από το οποίο προκύπτει ότι δεν φιλοξενούνται σε ειδικά προς τούτο λειτουργούν Κέντρο Προσωρινής διαμονής αιτούντων άσυλο αλλοδαπών, β) Οι προσωρινά διαμένοντες για λόγους ανθρωπιστικούς είναι κάτοχοι ειδικού δελτίου παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους γ) **Έχει ερευνηθεί η αγορά εργασίας για το συγκεκριμένο επάγγελμα και δεν έχει εκδηλωθεί σχετικό ενδιαφέρον από ημεδαπό, πολίτη της Ε.Ε., αναγνωρισμένο πρόσφυγα, ομογενή.»**

Επιπλέον, με την υπ. αρ. πρωτ:19000/442/19-10-2012 ερμηνευτική εγκύκλιο της Δ/σης Απασχόλησης του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας, καταργείται προηγούμενη εγκύκλιος (υπ. αρ.25137/819/6-8-2009), σύμφωνα με την οποία δεν απαιτούνταν προηγούμενη έρευνα αγοράς εργασίας για την κατηγορία «ανειδίκευτοι εργάτες» και **απαιτείται η έρευνα αγοράς εργασίας από τον ΟΑΕΔ για την ύπαρξη ή μη εγγεγραμμένων ανέργων ανεξαρτήτως της ειδικότητας για την οποία ζητείται η άδεια εργασίας.**

II. Παρατηρήσεις του Συνηγόρου του Πολίτη

Με αφορμή την διερεύνηση των ανωτέρω αναφορών, ο Συνήγορος του Πολίτη διαπιστώνει ότι η αρχική χορήγηση της σχετικής άδειας εργασίας για την πρόσβαση των αιτούντων άσυλο στη νόμιμη απασχόληση **έχει καταστεί υπερβολικά δυσχερής έως αδύνατη**, κυρίως μετά και από την έκδοση της προαναφερθείσας ερμηνευτικής εγκυκλίου του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας (τον Οκτώβριο 2012).

Οι προϋποθέσεις, που προβλέπονται στο άρθρο 4 παρ. 1 εδαφ. γ' του π.δ. 189/1998, σύμφωνα με τις οποίες αποκλείονται από την εργασία οι αιτούντες άσυλο, αν έχει ερευνηθεί η αγορά εργασίας και έχει εκδηλωθεί σχετικό ενδιαφέρον από ημεδαπό, πολίτη της Ε.Ε., αναγνωρισμένο πρόσφυγα ή ομογενή, για συγκεκριμένη ειδικότητα, φαίνεται να είναι ιδιαίτερως επαχθείς για τους αιτούντες άσυλο αλλοδαπούς. Δεδομένης δε της οικονομικής κατάστασης στην οποία βρίσκεται η χώρα, η νομότυπη πρόσβαση για πρώτη φορά στην αγορά εργασίας, για αυτήν την κατηγορία υπηκόων τρίτων χωρών, ουσιαστικά δεν υφίσταται, ακόμη και στην περίπτωση που υπάρχει ενδιαφερόμενος εργοδότης, καθώς, όσες φορές και εάν απευθυνθούν στην αρμόδια υπηρεσία, λαμβάνουν πανομοιότυπη απορριπτική απάντηση, εφόσον πάντα προηγούνται οι εγγεγραμμένοι των υπολοίπων κατηγοριών για την κάλυψη θέσεων των συγκεκριμένων ειδικοτήτων κάθε φορά.

Επιπλέον δε, καθώς δεν υφίστανται άλλου είδους παροχές (π.χ. επίδομα στέγης, κοινωνικές παροχές κλπ.) και υπάρχει σημαντικό έλλειμμα στις συνθήκες υποδοχής (π.χ. χώροι φιλοξενίας), σύμφωνα και με την νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (βλ. MSS κατά Βελγίου και Ελλάδας, προσφυγή no. [30696/09](#)), 21.01.2011), η δυνατότητα πρόσβασης στην αγορά εργασίας θα αποτελούσε αντιστάθμισμα προκειμένου να εξασφαλίζονται οι αναγκαίοι πόροι βιοπορισμού για τους αιτούντες άσυλο.

Στο σημείο αυτό επισημαίνουμε επίσης, ότι το συγκεκριμένο πρόβλημα επιτείνεται καθώς-τις περισσότερες φορές- οι διαδικασίες εξέτασης των σχετικών αιτημάτων διεθνούς προστασίας είναι χρονοβόρες.

Ο περιορισμός ή ορθότερα ο αποκλεισμός της πρόσβασης στη νόμιμη εργασία, οδηγεί σε περιθωριοποίηση των αιτούντων άσυλο, περιορίζοντας δραματικά τις δυνατότητές τους να συντηρηθούν, και να μετέχουν σ' ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης. Δευτερογενώς δε, η μη έκδοση προσωρινής άδειας εργασίας, οδηγεί πολλές φορές σε μη καταγεγραμμένες μορφές εργασίας (ανασφάλιστη/«μαύρη» εργασία), μη δυνατότητα αναγνώρισης της ανεργίας, αποκλεισμό από επιδοτούμενες θέσεις εργασίας ή επιδοτούμενη επαγγελματική κατάρτιση των αιτούντων διεθνή προστασία, με αποτέλεσμα εκτός από τα δικαιώματα των ατόμων αυτών, να πλήττεται ταυτόχρονα και το δημόσιο συμφέρον.

Με την ευκαιρία της διερεύνησης των παραπάνω αναφορών, ο Συνήγορος του Πολίτη θέτει τον προβληματισμό του για το ζήτημα της πρόσβασης στην αγορά εργασίας των αιτούντων άσυλο αλλοδαπών, ζητώντας από τους συναρμόδιους φορείς τις απόψεις τους για το ενδεχόμενο αναθεώρησης του νομοθετικού πλαισίου που αφορά την αρχική χορήγηση αδειών εργασίας στους αιτούντες άσυλο και δικαιούχους ανθρωπιστικού καθεστώτος, προκειμένου η δυνατότητα πρόσβασής τους στην αγορά εργασίας για κάλυψη των άμεσων βιοτικών αναγκών τους, να μην αποτελεί κενό γράμμα .

Για οποιεσδήποτε διευκρινίσεις ή πληροφορίες οι συνεργάτες μου κι εγώ παραμένουμε στην διάθεσή σας.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία.

Με τιμή

Βασίλης Καρύδης
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση

ΟΑΕΔ
Γενική Διεύθυνση Εργατικού Δυναμικού
Εθνικής Αντίστασης 8
174 56 ΑΛΙΜΟΣ

Περιφέρεια Αττικής
Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης
Υπόψη Γενικού Διευθυντή
Λ. Συγγρού 15-17
117 43 ΑΘΗΝΑ